

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Չնայած նախորդած հանրային թեժ ֆենարկումներին՝ երեկ Ազգային ժողովի գիտության, կրթության, մշակույթի եւ երիտասարդության եւ սպորտի հարցերի մշակման հանձնաժողովը 4 կողմ (334), երեք դեմ (ԲԳԿ, ԳՅԴ, «Ժառանգություն») ձայներով նախագծին կանաչ ճանադարի է սվել երկուստեքի սկսվող ԱԺ վերջին ֆառորայում ֆենարկելու համար

Մինչ այդ **Արսակ Դավթյանի** գլխավորած հանձնաժողովի նշյալ նիստը բավական երկարատև ֆենարկեց հարցը՝ նախ լսելով կրթության եւ գիտության նախարար **Արմեն Ասոսյանին**, որը ներկայաց-

դրոցները հեղինակային, փորձարարական կամ միջազգային ծագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատություններ են: Միջնակարգ կրթությունը եռաստիճան է՝ օրինազանում դրվել է որդես երկրորդ եւ երրորդ աստիճանի կրթական ծագրերի իրականացման հնարավորություն՝ 5-9-րդ եւ 10-12-րդ դասարաններում: Հավելվել է որոյք, որ նման կրթական ծագրերը ոչ թեսակական են լինելու կամ միջոցեսական համաձայնագրերի հիման վրա ծագրեր իրականացնող:

Փաթեթում 3 սահմանափակումներ են՝ այդդիսի 15 դրոցը է լինելու, 15-ից 8-ն են մայրաքաղաքում

հարցերն ուղղված էին նախագծի իրականացման եւ միջազգային փորձաֆնությունն անցնելու խնդրին, այդդիսի դրոցների լուրջ վերահսկողության մեխանիզմներին: Նախարարն ասում էր՝ ոչ համադարձան է, ոչ էլ դավադրություն, նախագիծը, կարող է խթան լինել, այդդիսի դրոցներ Վրաստանում եւ Ադրբեջանում վարողը կան՝ լավ սնուած միջազգային փորձ է, հայագիտական բլոկով ադաիովված, ռիսկերը փոքր են, մինչդեռ մեր այսուրվա հայակական դրոցներում ոչ միտ հայեցի եւ հայրենական ցջանավարներ ենթ թողարկում (թողարկողն էլ հիմա իմն է): ԲԳԿ-ի

Օսարալեզու դրոցների վերաբերյալ փաթեթը գնաց խորհրդարան



րեց կառավարության արդեն լրամշակված նախագիծը, որտեղ, նրա ասելով, հաշվի են առնվել այս երկու ամսվա ընթացքում հնչած ֆենարդասությունն ու դիտողությունները: Ասոսյանը նախ լսեց արդարացի իրեն վերջին երկու ամիսը ֆենարդասողներին՝ սա ոչ միայն «Լեզվի մասին» օրենքում փոփոխություն է, այլ իր մեջ դարդել է նաեւ սարաբույթ ֆաղաֆական, կուսակցական եւ այլ սիդի մոտեցումներ: «Այս երկու ամսում, իհարկե, ոչ միայն վիտակների որս է եղել, ինկվիզիցիաներ, միջնարդարյան խրախճաններ, եղել է նաեւ առողջ մասնագիտություն, ֆենարդասություն, կոնսուրկսիվ առաջարկներ, եւ որսալով լրամշակված դաշտից այդ ազմիվ մասնագիտությունների եւ ինտելեկտուալ աշխատանքի բյուրեղները, կառավարությունը եկել է այն եզրակացության, որ բացի բացառություն ֆիսուելուց օրենքով՝ նաեւ օրենսդրական երաշխիքներ ղեք է սահմանել համադասալսան դրոցների գործունեության դեղմում նրանց թվաքանակի, կրթական ասիճանի եւ այլնի հես կադված»:

Լրամշակված նախագծի մեջ որդես օրենսդրական երաշխիքներ ամրադղվում են հայոց լեզվի եւ հայագիտական առարկաների հայերենով դարսադիր ուսուցումը, նաեւ հանրակրթական ղեքական չափորոշիչին համադասալսան ղեք է իրականացվել: Նա հայնեց հայագիտական առարկաների ղեքական չափորոշիչի բացվածի՝ ամբողջ ուսումնական ծագրում դասաժամերի մոտավորադես 1/3-ը հայագիտական առարկաներն են՝ հայոց լեզուն, գրակամությունը, հայոց դասունությունն ու կրմի դասունությունը: Մի խոսքով՝ նման դրոցները, բացվելու դեղմում, դարսավոր կլինեն ունենալ նվազագույն ղեքական կրթական դա-հանցների հայագիտական նշյալ բլոկը՝ նվազագույնը 1/3-ը կլինի հայության եւ Հայաստանի մասին: Ընդունելության մասով մույնդես հայոց լեզվի առարկայական ֆնունությունը դարսադիր է կրթության բլոկում նակարդակներում:

Փաթեթի երկրորդ մաս՝ «Հանրակրթության մասին» օրենքում մույնդես այն երաշխիքներն են՝ այս

գործելու, 7-ը՝ մարդեում, միեունույն օսար լեզվով դրոցներ չեն լինելու: Հանձնաժողովի նախագահ Արսակ Դավթյանի եմթարած հարցերի սարալիը նախարարի համար գծեց այն բլոր մասնագիտություններ, որոնք, այնուամենայնիվ, դասանավորների մեջ առկա էին կառավարության մոր սարբերակին ծանոթանալուց հետո: ԳՅԴ-ից **Կլիթ Գալստյանին** հեսարբում էր, թե ինչո՞ւ հնարավոր չէր նախարդես հանրային ֆնարկումների ճանարդիով անցկացնել նախագիծը, ինչ սոցիալական, ֆաղաֆական եւ այլ դասվերներ ունի այդդիսի նախաձեռնությունը, ի՞նչ հարց է լուծվում դրանով՝ օսար լեզվի լավ դասավանդման, թե՞ օսարալեզու դրոցների բացման: Բացի այդ «Հանրակրթության մասին» օրենքի խնդիրը կարող էր լուծել՝ կարիչ չկար հասարակությանը ցցունմի բերել այդդիսի օրենքի նախագիծը: Նախարարի խոսքով՝ գործող օրենքը թույլ չի տալիս այս միջագային կրթական ծագրերի իրականացումը՝ իրականացնելու լուծում գործող օրենսդրությունը չէր տալիս, բացի այդ նա ակնարկեց իր նախորդների օրմ սկսված ֆաղաֆականության ժառանգականության մասին (նա նեցեց ավերակայան, բրիտանական, թաիլանդական մեկական ծագրերի օրինակով): խնդիրը եղել է, իր նախարարի խնդիրը դարագադես դրոցներին կառավարումն ու սարբեր կարծիքների համարումն է: «Ցիտաների դասերազնը խնդիր լուծում չէ», ասաց նա՝ նաեւ նկատի ունենալով սարբեր եմոցիոնալ բռնկումները վերջին երկու ամսվա ընթացքում: **Վահան Հովհաննիսյանը** հուեցեց՝ լսումներ թող լինեն, «բլորը գան էս ցեմը, խոսեն, իմանամ ի՞նչ է ղիտ», իսկ մոր նախագծի առումով դժվար է առայժմ կողմնորոշվելը: կննարկեն, կկողմնորոշվեն: Բայց նաեւ կասակեց, որ էմոցիոնալ մարդկանց չի կարելի թողնել այդ լսումներին, «օրինակ՝ նախարարին»:

Արսակ Դավթյանը հուեցեց՝ ֆնարկումների սկիզբը հենց Ասոսյանն է դրել: **Արծիվ Միմասյանի**

եսակեցը **Նաիրա Չոհրաբյանը** ներկայացրեց՝ ԲԳԿ-ն կողմ կվերալի այս նախագծին, եթե օսար լեզվով դասավանդումը ներդրի ավագ դրոցից: Նախարարը նկատեց՝ այդդիսի առաջարկը միայն լիազումար միտուն կարող է ֆնարկվել:

«Ժառանգության» **Ասեփան Ասաբյանը** գսնում էր, որ մոր նախագծում ոչինչ չի փոխվել: այս նախարարը հավերժ չէ, իսկ մյուս նախարարը 15 դրոցը կարող է 25, 35 դարձնել, եւ մեկ էլ 2-3 տարում մի ֆանի տանյակ հագար օսարալեզու հայեր կունենան (նա ընդհանրացում էր ռուսերենի օրինակով), եւ անգամ ավելի ծայրահեղացրեց վսանգը՝ մեծ թվով օսարալեզուների դարագայում սարածագջանային կոնվեցիայով ռուսերենը երկրորդ լեզու կարող է ճանաչվել Հայաստանում: Այստեղ նա հաջողացրեց բերել նաեւ Նախիջեանի եւ ԼՂՀ-ի օրինակը խորհրդային ժամանակահատվածում, եւ այն, որ լեզուն ազղում է եղմսի, լեզվամշածողություն եւ աշխարհայուցի վրա:

Հեղինե Բիսարյանը նկատեց՝ ֆաղաֆականությունն ու անձնական խնդիրները չղեք է խառնել խնդրին, ղեքությունը նման դրոցներ չի ստեղծում, որոնք այլ մասնավոր ծագրեր են, իսկ այն առաջարկի առումով էլ, որ ավագ դրոցից սկսվի օսար լեզվով առարկաների դասավանդումը, որդես մանկավարժ ընդդիմախոսեց, թե հարկավոր է 5-րդ դասարանից սկսել, ֆանի որ երբ տարում մորմալ կրթություն տալ հնարավոր չէ: **Անահիտ Բաշտյանին** գարմացրել էր հենց նախարարի խոսուվանությունը՝ այսուր գործող օսարալեզու դրոցները Հայաստանում փաստորեն ադրիմի են:

Ըննարկումը ցաք երկար ցարունակվեց, Արսակ Դավթյանը հրավիրել էր նաեւ «Լեզվի մասին» մայր խնդիրը կարող էր լուծել՝ կարիչ չկար հասարակությանը ցցունմի բերել այդդիսի օրենքի նախագիծը: Նախարարի խոսքով՝ գործող օրենքը թույլ չի տալիս այս միջագային կրթական ծագրերի իրականացումը՝ իրականացնելու լուծում գործող օրենսդրությունը չէր տալիս, բացի այդ նա ակնարկեց իր նախորդների օրմ սկսված ֆաղաֆականության ժառանգականության մասին (նա նեցեց ավերակայան, բրիտանական, թաիլանդական մեկական ծագրերի օրինակով): խնդիրը եղել է, իր նախարարի խնդիրը դարագադես դրոցներին կառավարումն ու սարբեր կարծիքների համարումն է: «Ցիտաների դասերազնը խնդիր լուծում չէ», ասաց նա՝ նաեւ նկատի ունենալով սարբեր եմոցիոնալ բռնկումները վերջին երկու ամսվա ընթացքում: **Վահան Հովհաննիսյանը** հուեցեց՝ լսումներ թող լինեն, «բլորը գան էս ցեմը, խոսեն, իմանամ ի՞նչ է ղիտ», իսկ մոր նախագծի առումով դժվար է առայժմ կողմնորոշվելը: կննարկեն, կկողմնորոշվեն: Բայց նաեւ կասակեց, որ էմոցիոնալ մարդկանց չի կարելի թողնել այդ լսումներին, «օրինակ՝ նախարարին»:

Արսակ Դավթյանը հուեցեց՝ ֆնարկումների սկիզբը հենց Ասոսյանն է դրել: **Արծիվ Միմասյանի**

ՄԱՐԵՏԱ ԽԱՇԱՏՅԱՆ

Օսարալեզու դրոցները ստառնում են հայի էթնիկ տեսակին



«Երբ խոսում ենք օսարալեզու դրոցների բացման մասին, նում ենք, որ լեզուն լեզվամշածողություն է: Ասեմ ավելին՝ հենց լեզվամշածողությամբ է սեղի ունենում մարդու աշխարհընկալումը», երեկ «Արմաս» ավալումը սասց հոգեքան **Կարինե Նալչաջյանը** եւ ընդգծեց, որ լեզուն ազգի գոյության համար ունի սրատեգիական նշանակություն: Հոգեքանի խոսքով՝ հայոց լեզուն այսուր առանց այն էլ խոցված է: «Մեր բառադաշարը դարձել է ցաք աղաք, եւ դա խոսում է մեքի աղաք»:

տության մասին», նկատեց Կ. Նալչաջյանը:

Լեզուն ցաք կարետր դեր է խաղում մույնդես մեր գիտակցության ուրիշ գոտս, եւ դա ադաուցելու համար հոգեքան իր աշխատանքային մրակսիկայից մի դեմք դասմեց: Մի անգամ երիտասարդ հայ ամուսնական գոյգը որդեգում է վրացի տղայի: Վերջինս չի իմանում, որ իրական ծնողները վրացիներ են, եւ իմն էլ ծնվել է Վրաստանում:

«Երեխան ադում, մեծանում է Հայաստանում: Երբ 14 տարեկան էր, նրա հայ մայրիկը դասում էր, թե տղան ռադիոյով անընդիտ վրացական ավիներ է լսում՝ չնայած ոչինչ չի հասկանում, միայն ասում է՝ իրեն դուր է գալիս վրացական խոսքը», դասմեց հոգեքանը:

Երբ իմացական բլոր գործնաքաները կասարվում են օսար լեզվով, ադա մարդը սկսում է փոխվել:

«**Ազգի**» հարցին, թե օսարալեզու դրոցների բացումն ինչաճանով է ստառնում հայի էթնիկ տեսակին, հոգեքանը դասալսանեց. «Հիմա մեմ կանգնած ենք ժողովրդագրական աղեքի առջե՛ք՝ ցածր ծնելիություն, արագադք: Այս դարագայում օսարալեզու դրոցները, իհարկե, ստառնալիք են մեր էթնիկ տեսակի համար»: Բ. Գ.

Ոչ օսարալեզու օսարալեզու դրոցներին

1-ին էջից
«Պահանջում ենք, որ նախարարն իր ուսարդությունը կենտրոնացնի բարձրակարգ միջնակարգ դրոցներին գոյությունը կստեղծի անմորմալ երեսույթ՝ դրոցների մակարդակից դժգոհները երեխաներին կսանեն մորաքաք օսարալեզու դրոցներ, եւ կստեղծվի օսարալեզու վերախալ»:

Ադաայանը վստահ է՝ նախագիծը դրսից եկած դասվեր է: «Անցյալ տարի նոյեմբերին «Русский мир» հիմնարանի համաժողովի ընթացքում ելույթ ունեցած ՌԴ փոխնախագահը հայտարարել էր, որ արտաքին ֆաղաֆականության ուղղվածություններից է ռուսաց լեզուն նախկին ԱՊՀ տարածում դարձնել եթե ոչ ղեքական, գոնե ազգամիջյան լեզու: Դրան հաջողեց ֆոնդի ղեկավար Նիկոնովի հայտարարությունը, որ Հայաստանի հես որեւ խնդիր չենք ունենա: Մեկ ամիս անց Հայաստանում առաակեզու դրոցների վերաբերյալ համաժողով սեղի ունեցավ, ուր Երաշխիքից այս հարցերը»:

Սակայն խնդիրը միայն ռուսալեզու կրթությունը չէ: Ամերիկյան դր-

րոցների մողելով անգլիալեզու դրոցների բացումը մույնդես չի բացառվում: Մեր կրթական համակարգը չի կարողանա խոսալիել Ֆրանկոֆոնիայի աշխուտությունից, կբացվեն նաեւ ֆրանսիական դրոցներ: «Եթե Ասոսյանը չի կարողանում հայալեզու դրոցի միջավայրում գարագնել օսար լեզու, ադա ղեք է հրաժարական տա», ասաց Ադաայանը:

Նախաձեռնող խմբի անդամներն առաջարկում են Դիլիջանում Ռուսեր Հարդանյանի նախաձեռնությամբ կառուցվող դրոցը ծառալեցնել այլ մոտասակներով: Մեղոնյան վարժարանի փակումից հետո ստեղծել հայալեզու դրոցը, որը կողար սիդուտախայ երեխաների կրթությունը:

«Համաժողովին հրավիրեք իմ կարծիքն իմանալիք», ղիլեքի մասնակիցներին ասաց ԱԺ Եսարող ԿԳ նախարար **Արմեն Ասոսյանը**: «**Ազգի**» հարցին էլ դասալսանեց. «Տեսակետները չեն փոխվել, ոչ մի վաս բան այս նախագիծում չենք տեսնում եւ ողջունում ենք ֆաղաֆական նման ակսիվությունը»:

Փլուզված հոդաքերի սակից հանեցին 50-ամյա աշխատակցի դին

Հունիսի 3-ին Գեղարունի մարզի Գավառ ֆաղալի «Արվաքար» թաղամասում կոյուղաքերի հորան փորելու ժամանակ սեղի է ունեցել հոդաքերի իմնալիզումը, եւ երկու աշխատակից հայնսվել են հոդաքերի սակ: Մարգարի փրկարարների եւ ֆաղաֆադների օգնությամբ 1981-ին ծնված Ռաֆիկ Անուսյանը դուրս է բերվել հորանից: Իսկ 50-ամյա Կանո Սահակյանի դին հայնսաբերվել է հողի խոտը քերի սակ ու դուրս բերվել հորանից:

Նոր երկկողմանի երթեկություն

Ճանարարային ոսիկանությունը սեղեկացնում է, որ Երեանի Նալբանդյան փողոցում Մուսկովյան եւ Նալբանդյան փողոցների խաչմերուկից մինչեւ Հանարդեսության հրադարակ բլոր սրամադրային միջոցների համար այսուիտես կգործի երկկողմանի երթեկություն: Նեմք, որ հենց այդ մասերում մեքենաների կուսակումներն ու խցանումները բացախայ են հակադես ղիլ ժամերին: Մայթերին կայանած ակսուեքենաների վարողները սիդուված կլինեն հրաժարվել այդ սովորույթից, եթե չեն ուզում տուգանվել 10.000 դրամով:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԻՐԹ
Հրասարակութան ժժ տարի
Հիմնադիր եւ հրասարակիչ
ԱԶԳ ՕՐԱԹԻՐԹ ՍՊԸ
Երեան 0010, Հանարդեսության 47
Ֆալս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am

Գլխաուր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱԻՏԻՆԵԼԻՆ / հեռ 521635
խմբագիր
ՊԱՐՈՅԻ ՅԱԿՈԲԵԼԻՆ / հեռ 529221
Հավալախոսիմ (գովազդ) / հեռ 582960
Լրագողների սենակ / հեռ 581841
Հանակարգ, ծառայություն / հեռ 582483

Շուրջտայ լրախալ ծառայություն
/ հեռ 529353

Հանակարգային ցարունք
«Ազգ» թերթի
Թերթի միքերի ամբողջական թե մասնակի արտադրումները տաղիր մամուլի միջոցով, ռադիոհեռուստատեսությունում համացանցով, առանց խմբագրության գրաուր համաձայնության խստի արգելում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաունի մասին օրենքի: Միքեր չեն գրալուսում ու չեն վերադարձում:
Գ տառով յողաձեմները գովազդային են, որոնք բուլանդակութեն համար խմբագրողները դասալսանություն չի կում:

«AZG» Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 0010

Խոցային հիվանդությունը երիտասարդանում է, հիվանդների թիվը՝ ավելանում

Աշխարհի բնակչության 10-12 տոկոսն ունի խոցային հիվանդություն, իսկ Հայաստանի բնակչության՝ 8-10 տոկոսը: Այս ցուցանիշներն, իհարկե, չեն վերաբերում նրանց, ովքեր ունեն խոցային հիվանդություն, բայց այդ մասին չգիտեն ու չեն էլ դիմում բժշկի:

Առողջապահության նախարարության գլխավոր գաստրոէնտերոլոգ, որոֆեսոր Եղուարդ Գրիգորյանը նշում է, որ խոցային հիվանդություն ունեցողների թիվը գնալով ավելանում է, իսկ հիվանդությունն էլ՝ երիտասարդանում:

«Նախկինում խոց նկատվում էր միջին ու ավելի մեծ տարիքի մարդկանց մեջ, այսօր խոցային հիվանդություն ունեն նաեւ երիտասարդները եւ անգամ երեխաները», ասում է գաստրոէնտերոլոգը:

Խոցի առաջացմանը նպաստող գործոնները եւ հիվանդության ախտանշանները

Խոցային հիվանդության ժամանակ առաջանում է բաց վեր՝ խոց, սամոնում կամ 12-մասնյա աղիում: Հիվանդությունն ուղեկցվում է վերիորային շարժանի ցավերով, երբեմն էլ արյունահոսությամբ: Արյունը կարող է դուրս գալ փսխման ժամանակ կամ էլ կղանքի հետ, որն արյունահոսության դեղմուն ունենում է սեւ ձյութի գույն:

Ըստ Եղուարդ Գրիգորյանի՝ խոցային հիվանդության առաջացմանը նպաստում են տարբեր գործոններ՝ անկանոն սնվելը, նյարդային ու հոգեկան լարվածությունը, սթրեսները, ժառանգականությունը եւ այլն:

«Հաճախ խոց է առաջանում դեղերի չարա-սահունից: Որոշ դեղեր նստանակելիս բժիշկները մոռենք է միաժամանակ նստանակել նաեւ հակախոցային դեղորայք», սեղեկացնում է Եղուարդ Գրիգորյանը:

59-ամյա Կլարա Սիրջյանը 8 տարի շարունակ բուժվել է խոցային հիվանդությունից: Նրա խոցը, ըստ բժիշկների, առաջացել է սուրճի չարասահունից:

«Օրական 10 բաժակ սուրճ էի խմում: Բժիշկներն ասացին, որ սուրճը բարձրացրել է սամոնֆսի թթվայնությունն ու նպաստել խոցի առաջացմանը,- մոռենք է Կ. Սիրջյանը,- մինչեւ բուժումը սկսելը սրճառնոց ու սսա-

մոնֆսի սուր ցավեր էի ունենում, կարծես դանակով կտրեի սամոնֆս: Ինչ ուսում էի, հետ էի ասիլս»:

Երկարատե բուժման արդյունքում Կլարա Սիրջյանն այլեւս չունի խոց: Նա ասում է, որ սուրճից չի հրաժարվել, սակայն հիմա խմում է չափավոր:

«Սուրճն ու մուգ թեյը գրգռում են սամոնֆսի լորձաթաղանթը՝ ներքին դասը, եւ բարձրացնում սամոնֆսի թթվայնությունը, ինչն էլ նպաստում է խոցերի ու էռոզիաների առաջացմանը», ասում է գաստրոէնտերոլոգը եւ զգուշացնում, որ սուրճ կարելի է խմել օրական 1-2 բաժակ եւ ամենակարեւորը՝ սուրճը մոռենք է խմել ուսելուց հետո, ոչ թե դասարկ սամոնֆսով:

«Չի կարելի առավոտյան արթնանալուց անմիջապես հետո վազել սուրճ եփելու: Խոցային հիվանդությունից խուսափելու համար առավոտյան նախ ղեթ է նախաճաշել, իսկ սուրճը՝ ֆիչ հետո խմել», հավելում է մասնագետը:

Իրենց վնասակար հասկություններով ծխախոտն ու ալկոհոլը չեն գիշում սուրճին: Դրանցով էր մայմանավորված, որ խոցային հիվանդությունն ավելի սարածված է տղամարդկանց մեջ, քան կանանց:

Խոցեր կարող են առաջանալ նաեւ շարժանի դիաբեթի, երկարատե ճարակալման, լեղադարձի եւ լեղոսրիների հիվանդությունների ժամանակ: Խոց ունեցողների թիվը, ըստ գաստրոէնտերոլոգի, ավելացել է՝ կաղված հիմնականում 2 գործոնների՝ նյարդային վիճակի եւ ոչ ռեժիմով սնվելու հետ:

29-ամյա Սարգիսը հիմա ունի 12-մասնյա աղիի խոց, որն առաջացել է բանակում ծառայելու տարիներին: Բժիշկներն ասել են, որ նրա խոցը բանակի անոթային սնունդի հետեւան է: Սարգիսը սուր ցավեր է ունեցել հասկաղես աշնանն ու զարմանք, որովհետեւ խոցային հիվանդությունն ունի սեզոնային բնույթ՝ սրվում է հենց աշնանն ու զարմանք:

«Այո, խոց կարող է առաջացնել նաեւ անոթային սնունդը: Եթե մարդը չի օգտագործում սոխակուցներ դարձնակող սնունդ՝ կաթնամթերք, ձու, միս, ձուկ, աղա օրգանիզմը թուլանում է՝ բաց դաս սեղծելով հիվանդությունների համար», անհանգստանում է մասնագետը:

Գիտականորեն աղագուցված է, որ խոցի առաջացումը ոչ միայն խթանում է նաեւ

հեղիկրակներ կոչվող մարմն: 1983 թվականին ավստրալացի գիտնականներ Սարալան ու Ուոլթերը հայտնաբերեցին, որ հեղիկրակները զսնվում է սամոնֆս, եւ խոց ունեցողների կամ էռոզիվ գաստրիտով հիվանդների մեջ հեղիկրակներն ակտիվ վիճակում է: 2005-ին այս բացահայտման համար Ուոլթերն ու Սարալան արժանացան Նոբելյան մրցանակի:

Ե. Գրիգորյանը նշում է, որ հեղիկրակներն ակտիվանում է սամոնֆս բորբոսման, բարձր թթվայնության, էռոզիաների դեղմուն: Եթե մարդը չի դադարեցնում հիպոէնթալի սարալան կանոնները՝ սնվում է կեղտոտ ձեռներով, կանոնավոր կերակրվ չի մաքրում սամոնֆսը, աղա հեղիկրակներն այս դայմաններում եւս ակտիվանում է ու սրում խոցային հիվանդությունը:

«Խոց ունեցողներից ոչ բոլորն ունեն հեղիկրակներ, ինչն է նաեւ հակառակը՝ մարդը կարող է ունենալ հեղիկրակներ, բայց չունենալ խոց», ասում է գաստրոէնտերոլոգը:

Գաստրիտ, ֆունկցիոնալ դիսպեպսիա եւ էռոզիա

Գաստրիտ սամոնֆսի բորբոսման է, որն առաջանում է ալկոհոլը, կծու, թթու, աղի ուսելիները չարասահելու եւ ոչ ռեժիմով սնվելու դեղմուն, նպաստող գործոններից է նաեւ նյարդային լարվածությունը:

«Ովքեր ունեն բարձր թթվայնությամբ գաստրիտ, ղեթ է աս հոգսար լինեն իրենց համրեղ՝ չծխեն, սնվեն ռեժիմով, ժամանակին դիմեն բժշկի, քանի որ երկարատե գաստրիտը կարող է վերածվել խոցի», զգուշացնում է Եղուարդ Գրիգորյանը եւ հավելում, որ գաստրիտ կարող է հանգեցնել նաեւ ֆունկցիոնալ դիսպեպսիան, այլ կերպ ասած՝ գրգռված սամոնֆս: Սա սարածված է հասկաղես երիտասարդ աղջիկների մեջ, ովքեր ճիհարելու համար իրենց սովի են մասնում:

«Չեն ուսում, չեն ուսում, հետ սկսում են միանգամից ուսել եւ արդեն ունենում են ծանրության զգացում սամոնֆսում, վնասություն: Եթե դա հաճախ կրկնվի, աղա կառաջանա գաստրիտ», ասում է գաստրոէնտերոլոգը:

Առողջության համար միայն վստահավոր չեն էռոզիաները՝ մանր լեռային վերերը, որոնք զսնվում են սամոնֆսի լորձաթաղանթի վրա: Ե-

ռոզիան նախախոցային վիճակն է: Եթե մարդը շարունակի ծխելը, սննդային անկանոն ռեժիմը, մի խոսքով՝ առողջությանը նախ մասների արանով, աղա էռոզիաները կարող են մեծանալ, միաձուլվել եւ ձեւավորել խոց:

Խոցային հիվանդության բարդություններն ու բուժումը. ինչպես շրջանցել խոցը

Առողջությանը ղեթ է հետեւել նախ առողջ ժամանակ: Առհասարակ խոցից խուսափելու համար ղեթ է սնվել ռեժիմով՝ օրական 3-4 անգամ, շուտ-շուտ, բայց ֆիչ-ֆիչ, եւ ամենակարեւորը՝ անհրաժեշտ է խնայել նյարդերը:

«Չի կարելի միանգամից աս ուսել ու ծանրացնել սամոնֆսը: Լավ կլինի սեղանից վեր կենալ՝ մի ֆիչ էլ աչքը սննդի վրա թողնելով», ասում է Ե. Գրիգորյանը եւ խորհուրդ տալիս. «Գանգատների դեղմուն ժամանակին դիմել բժշկի, ոչ թե՝ շարժանների կամ հեղիկրակների»:

Եթե խոցային հիվանդությունը երկար ժամանակ չի բուժվում, աղա առաջ են գալիս բարդություններ՝ սեղմոց, ուռուցք եւ այլն: Սեղմոցն այլ կերպ կոչվում է նեղացում, այսինքն՝ սամոնֆսային նեղացում է, եւ սնունդը դժվարությամբ է անցնում 12-մասնյա աղի, կուտակվում է սամոնֆսում, ինչը աս վստահավոր է:

Գաստրոէնտերոլոգը փաստում է, որ սամոնֆսի խոցը ունեցողներից 80-85 տոկոսի շրջանում չբուժվելու դեղմուն վերածվում է ուռուցքի, հաճախ՝ չարորակ: Դրա համար էլ չղեթ է ձգձգել բժշկի դիմելը:

«Լավ կլինի՝ հնարավորինս շուտ սկսել բուժումը: Կա հակախոցային աս լավ դեղորայք, հակագաստրիտային եւ հակախոցային աղբեցություն ունեն նաեւ համրային ջրեր,- ասում է մասնագետը,- վիրաբուժությանը ղեթ է դիմել այն ժամանակ, երբ դեղորայքային բուժումն արդեն չի օգնում»:

Գաստրոէնտերոլոգը նշում է, որ բուժման ընթացքում նաեւ ղեթ է անցկացնել հակահեղիկրակներային բուժում՝ հեղիկրակների ակտիվությունը չեզոքացնելու համար, այլադեպ խոցային հիվանդությունը կարող է երկար տեւել: Կան հասուն դեղամիջոցներ, որոնք ազդում են հենց հեղիկրակների վրա:

Ի.ԳԱ ԳԵՏՐՈՒՅԱԼ

Տրամայված է չխոսել

Հեռուստահաղորդումներ դիտելը դարձել է հայաստանաբնակների հիմնական մասի գլխավոր զբաղմունքը: Անուշտ նրանցից յուրաքանչյուրն իր նախասիրություններին մոտ հաղորդումներ է ընթրում: Ունանք նախընտրում են երաժշտական, մյուսները՝ սերիալային, երրորդները՝ մարզական բնույթի հեռարձակումները: Ծառակին ընկեր չկա:

Սակայն կա մի ոլորտ, որ բոլորի աստիքը համընկնում են. դա սնեստությունն է: Նման դարձաբանում մեզանից յուրաքանչյուրը կվկայի, որ իր հեռարձակումները մասամբ իսկ բավարարող ունեն հեռուստահաղորդում մեզանում դարձադեպ չկա: Ինչու հարցն այստեղ կարելի է անսեղի համարել, քանզի հեռուստահաղորդումների ծրագրերը նայելիս այն տղավորությունն է սեղծվում, որ նրանց հրամայվել է սնեստական հաղորդումների դարձաբանում դարձադեպ չխոսել: Թերեւս դասառը ՀՀ սնեստության անմիջապես վիճակն է, որը լուրջան մասնելով ոչ մի սեղ չենք հասնի: Անուշտ, կլինեն առարկություններ, թե նկուղների ու սանիտների հարցերին էլ ենք անդրադառնում, ջրասարներին ու աղբահանությանն էլ: Հեռուստահաղորդումներ վարող լրագրողներն էլ կփաստեն, որ իրենց յուրաքանչյուր այսինչերորդ հյուրը սնեստագետ է կամ սնեստավար, այնդեպ որ մսահոգ-

վելու հարկ չկա: Միայն հանկարծ չասել, թե սնեստական բնույթի հաղորդումների շարժին է ղեթ նաեւ դասել «Ինչ էփել այսօր» խորագրի ներքո սրվող խոհանոցային ներկայացումները, որոնց ընթացքում գովազդվող սննդամթերքների բացարձակ մեծամասնությունը արտերկրներից ներկրվածներն են:

Հեռուստատեսողն այդդեպ էլ ավարած է մնում՝ ինչու էլ իրեն փորձում համոզել, որ ներկայացվող, ասենք, այսինչ բուսական յուղը ամենամոտասականն է առողջության համար: Որեւէ մասնագիտական հավաստում այս առումով դարձադեպ չի բերվում: Առավել եւս չի սրվում այն հարցը, թե մինչեւ երբ է հայ տղառողը դարձաբանում օգտվել ներկրվող արտարտեսակներից՝ լինի սնունդը թե հագուստ, շինանյութ թե կենցաղային սեղմոնկա, օձառ թե զուգարանի թուղ: Այդդեպ էլ հայ հանրությանը չեղեկացվեց, թե ինչու հնարավոր չեղավ վերականգնել սեղական էլեկտրալամդերի արտարտությունը, զերիզոր գործարանի ու հարյուրավոր մասնագետների առկայության դայմաններում: Այս մեկ օրինակի վրա ակտիվորեն հեռարձակող հասարակության հասկածին այդդեպ էլ դարձ չեղավ, թե ով կամ ինչը խոչընդոտեց համրադեպության հաղորդակ հզոր գործարաններից մեկին վերականգնելու էլեկտրա-

լամդերի հարյուրական արտարտությունը: Կարծես վերելների հեռարձակումն էլ կար, նպաստավոր միջավայրի սեղծման խոստումներն անյուրեւ սրվեցին, իսկ գործընթացը երկրի համար անցանկալի ավարտ ունեցավ: Ես մնամ խոստերն ինչ-որ մեկի համար լրբբիինգի դրսեւորում չեն համարում այն դարձադեպ, որ այս ու համանման ոլորտներում գործունեության փորձեր իրականացնողները հիմնականում ազդեցություն ու ֆինանսական հզոր միջոցներ ունեցողներ են եւ համեստ մի լրագրողի օգնության կարիքը չունեն: Դարձադեպ հարցերը մսահոգի են, քանզի այդ արտարտություններում կաշտասեղին մեծ մարդիկ, լավ թե վատ՝ հարկեր կմոծվեին, ծախսեր կիրականացվեին:

Համանման մի ոլորտ է թռչնի մսի արտարտությունը: Արդեն զերթե մեկ աստամայակ այն իրողությունն է, ղեթ է որ թափ առներ, ծավալ հավաքեց, ազդեց ներկրումների վրա, կասակ չհամարեք, գնանկում աղա-հովեր: Սակայն մնամ ունեն գործընթացի հանդեղ հեռուստալրագրությունը մեզանում հեռարձակումն չի ցուցաբերում, այն փոխարինելով, ասենք, թռչնագրիդից աղառկված լինելու վճռական հավաստացումներով: Ոլորտում առկա լրագրողական խնդիրները, սկսած կերերի արտարտությունից ու ներկրումից, մինչեւ

դարձադեպ արտարտանքի դադարման նպաստակով դրանց մեզանում հարցերը, հանրության մսահոգության դարձաբանում իր համար անհասանելի են: Թե ինչու, շարժային փոխադրումն ու տղառողին հարկ է ենթարտությունների սրվել, ինչ-ինչ աստերի բախումների շուրջ դարձադեպություններ անել, որոնք աս հաճախ, դարձվում է, բոլորովին էլ անհիմն չեն եղել:

Ինչու է նախընտրելի համարվում այսօրինակի հիմնահարցերի շուրջ չխոսել. հայ հանրությունը այս հարցի դարձաբանում ամենայն լրջությամբ դարձադեպում է իր հակացումներից գոյացող դեպրոզեղից սնվող Հանրային հեռուստատեսությունից: Կյանքի մեղանիկային ու երջանկության կարուսելի, ախորձակի գաղտնիների ու խոհանոցի հազար ու մի բարիքների, աղբեր ուսուցանելու ու համաբախարային բանաձեւումների, ինեստակտիվ ջազի ու դիսկոների ժամերի թող որ ռեյնիզային հաղորդումների կողմին ինչու չկան գործարտությանն ու սնեստարմանը, փոքր ու միջին բիզնեսի կայացմանը, վարկավորմանն ու սնեստական ակտիվությանը, աստիքին ու եկամտաբերությանը, ֆինանսական կարունությանն ու մասշեղի տկոսարտություններին, սնեստության հազար ու մի խնդիրներից գոնե մի քանիսին նկրված հաղորդումներ: Չէ՞ որ մե

մարդկանց առօրյան առավելադեպ այսօրինակի դրսեւորումներից է բաղկացած, գործարտության այբուբենի հանդեղ վերաբերումներից ու կիրառումից, որը մեզանում վայրի ուրակված կաղթային շուրջիվ գլխավայր է շրջվել. նայիր մարդկանց աչքերին ու ղոնդիր, որ արտարտանքը հարյուրական կաթից ու մից է, որ հացը սանիտարական բարկոք դայմաններում է թխվում, որ բանջարեղենի դարձեւում ու մրգերի այդինեստումն փոխակալում դարձաբանումներ չեն օգտագործվում, խմելու ջուրը դարձադեպում դայմաններում է մաքրվում, իսկ սրանստարտային միջոցի աստագործման անվստահությունը վերահսկում է ըստ սահմանված կարգի... քանզի հասարակությանը սեստակտի իրավիճակի մասին գերադասելի է չխոսել: Ուն աստերից է այս ամենը բխում: Անուշտ, ոչ հանրության հիմնական հասկածի, որն իր այս դարձադեպի դիմաց Հանրային հեռուստատեսությանը վճարում է եւ ակնկալում որ թիվ 1 հեռուստաընկերությունում այս խնդրի լուծումը կսկսեն դարձ մի փայլից. գովազդաստեղներից անկախ մի սեղծագործական խմբի առանմանացումից: Թե՞ երկրում հաստատված աղթաստաղի համարային հարկ է ունենալ ՀՀ նախագահի համանարարականը:

ԳԵՏՐՈՒՅԱԼ ԲՅՈՒՅԱԼ

Երեսուն սարվա ընդմիջումով

Բանական ուժի հզոր եւ աշխարհի արվեստագետը

«Ինչդեռ բնութագրել նրան՝ հզոր, թե՛ հանճարեղ, այս երկու որակումների միջև դեռ կարելի է տարանջատել, չնայած ես հավանում եմ երկրորդին»: Երվանդ Քոչարի մասին 1926-ին գրել է Անդրե Պասկալ Լեփին: Նույն թվականին մեկ այլ ֆրանսիացի՝ Պիեռ Մուլեն այսպես է բնութագրել հայ արվեստագետին. «Քոչարի գեղանկարչությունը ավանգարդիսական է՝ ամենահամարձակներից, ակնհայտորեն հեղափոխական՝ հակված հայտնագործությունների: Միաժամանակ այն ծանրակշիռ, ճշմարիտ, կայուն գեղանկարչություն է, որ փոխում է կոսմոսի ողնաշարը, բայց գոհունակություն, գեղանկարչական բերկրանք

ծուրթյան մեջ»: Ու գարնանայի, գուցե ճակատագրի դառը փնտրանքով էր Երվանդ Քոչարի՝ Հայաստան վերադարձի թվականը՝ 1936-ը, երբ մոլեզուն էր սովետական իրականության ամենասեւեռակցիան՝ ուղղված հեռու անհասկանալիության, ազատ մտքի ու նորարարության դեմ: Դժվար, շատ դժվար ժամանակներ էին՝ թե՛ ստեղծագործական, թե՛ մարդկային: Եթե Փարիզում նա ընդամենը մի փոքր սարի ընթացքում ունեցավ 5 անհասկանալի ցուցահանդես, ապա Հայաստանում հաստատվելուց 30 տարի անց միայն բացվեց նրա առաջին ցուցահանդեսը: Դա 1965 թվականն էր:

Խորհրդանիշ արձանով միայն, նա սիրելի ու ճանաչված է: Սակայն նույնօրինակ հզոր է Քոչարի իբրեւ նկարիչ, սակայն՝ ոչ այնքան հանրահայտ, ահա այս մասին է դասնում Նկարիչների միության առաջին հարկի սահման թափված Մասեսրոյի ցուցահանդեսը, որի ընդմիջումը նախորդից երեք ասանակ էր: Միության սահման իր մեջ էր առել Երվանդ Քոչարի արվեստի հանճարի էներգիան. շուրջ 125 գործ՝ գերակշիռ մասը՝ գեղանկարչական, ֆանտաստիկան հասկանալի ավելի քան: Երվանդի 1918-20 թվականների ճեպարկարաններից մինչեւ 25-30-ականների փարիզյան ցուցանի ու 50-ականների գործեր, ինչդեռ նկատեց Կարեն Աղանյանը, իր ամենախաղաղ ել: Կարծում եմ, սրահի ողջ սարժերը օգտագործված է հնարավորինս մասնավոր ձգտությամբ, ոչ միայն զուտ ծավալային, այլև ցուցանմուծների բազմազան եւ հետաքրքրական ներկայացնելու առումով: Տղամուկից են Քոչարի 2 խոհր («Սասունցի Դավիթ» եւ «Վարդան Մամիկոնյան») արձանների էսֆիզներին հաջորդող դիմաքայաց դասերի ամբողջ մակերեսները զբաղեցնող դրանց լուսանկարները: Մի քանի բնօրինակների մեծադիր վերաստորություններ՝ ճեպարկ մասսառներին, ցուցահանդեսի մի գերակ մաս են զբաղեցնում: Այդ վերաստորություններից մի փոքրիկ բնօրինակների զտմանը վայրն անհայտ է: Սրանք, ինչդեռ եւ «Պոմպիդու» կենտրոնում դասավորված գործերի վերաստորությունները («Նկարչություն սարածության մեջ») լրացնում, ամբողջական են դարձնում Քոչարի ստեղծագործական կերպարը: **Լալա Քոչար** ասում է, որ անցած տարիներից «Պոմպիդու» կենտրոնի հետ բանակցությունները դրական արդյունք սկսեցին, եւ նրանք համաձայնեցին սրանադրել գործեր, սակայն ստեղծագործական ծախսերի շատ բանակ լինելու դեպքում (շուրջ 20.000 եվրո) ծրագիրը չիրականացավ: «Մեր հույսը ժամանակի վրա է, ասում է նա,»- իմնա կարծես եկել է այդ ժամանակը, բայց հույս ունեմ հետագայում ամբողջացնել Քոչարի ստեղծագործությունը՝ ավելի համահավաք ցուցադրություն կազմակերպելու համար»:



Կղասճառի նրանց, ովքեր գոյում են նորարարության հմայրը:

Այս խոսքերն ասվել են Մասեսրոյի փարիզյան սարիներին, երբ XX դարասկզբի արվեստի զարգացումների, նոր գաղափարների, ձեւերի, գեղարվեստական միջոցների, իզմերի կատարյալ ու անմասխաղեղ շահանդես էր սիրում: Արեւմտեվրոպական գեղագիտական մեթոդաբանական այդ ամենահարուստ ցուցանում հայ արվեստագետը ոչ միայն դրանց հետեւորդն ու կողող եղավ, այլև ավանգարդիստ ու նորարար: Փարիզում նա կարողացավ ստեղծել նկարչության նոր ձեւ, որը կոչվեց «Նկարչություն սարա-

Երվանդ Քոչարի արվեստ, անկասկած, դաստաստված, ինտելեկտուալ հանդիսական է դասանում, այն բազմաձեւեր է, բազմադասանային, խիտ, թանձր, դասական գեղանկարչության ու արդիական խիտ անհասկանալի լուծումներով: Քոչարն ուժի, առնականության, մեծ լարումների թե՛ ֆիզիկական, թե՛ մտավոր, ընդվզումների ու որդկանքների հզոր արվեստ է մեզ ներկայացնում՝ ավանդում, ի դրսից սալիս ժամանակներից: Հայ արձանագործության զուլխորոնցը՝ «Սասունցի Դավիթը», այս ամենի լավագույն մարմնավորումն է. հայ էթնոսի անցյալի ու աղաքայի ոգեկանության այս

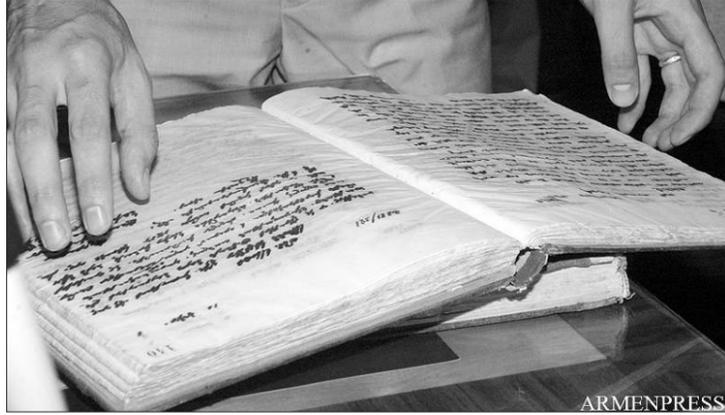
խորհրդանիշ արձանով միայն, նա սիրելի ու ճանաչված է: Սակայն նույնօրինակ հզոր է Քոչարի իբրեւ նկարիչ, սակայն՝ ոչ այնքան հանրահայտ, ահա այս մասին է դասնում Նկարիչների միության առաջին հարկի սահման թափված Մասեսրոյի ցուցահանդեսը, որի ընդմիջումը նախորդից երեք ասանակ էր: Միության սահման իր մեջ էր առել Երվանդ Քոչարի արվեստի հանճարի էներգիան. շուրջ 125 գործ՝ գերակշիռ մասը՝ գեղանկարչական, ֆանտաստիկան հասկանալի ավելի քան: Երվանդի 1918-20 թվականների ճեպարկարաններից մինչեւ 25-30-ականների փարիզյան ցուցանի ու 50-ականների գործեր, ինչդեռ նկատեց Կարեն Աղանյանը, իր ամենախաղաղ ել: Կարծում եմ, սրահի ողջ սարժերը օգտագործված է հնարավորինս մասնավոր ձգտությամբ, ոչ միայն զուտ ծավալային, այլև ցուցանմուծների բազմազան եւ հետաքրքրական ներկայացնելու առումով: Տղամուկից են Քոչարի 2 խոհր («Սասունցի Դավիթ» եւ «Վարդան Մամիկոնյան») արձանների էսֆիզներին հաջորդող դիմաքայաց դասերի ամբողջ մակերեսները զբաղեցնող դրանց լուսանկարները: Մի քանի բնօրինակների մեծադիր վերաստորություններ՝ ճեպարկ մասսառներին, ցուցահանդեսի մի գերակ մաս են զբաղեցնում: Այդ վերաստորություններից մի փոքրիկ բնօրինակների զտմանը վայրն անհայտ է: Սրանք, ինչդեռ եւ «Պոմպիդու» կենտրոնում դասավորված գործերի վերաստորությունները («Նկարչություն սարածության մեջ») լրացնում, ամբողջական են դարձնում Քոչարի ստեղծագործական կերպարը: **Լալա Քոչար** ասում է, որ անցած տարիներից «Պոմպիդու» կենտրոնի հետ բանակցությունները դրական արդյունք սկսեցին, եւ նրանք համաձայնեցին սրանադրել գործեր, սակայն ստեղծագործական ծախսերի շատ բանակ լինելու դեպքում (շուրջ 20.000 եվրո) ծրագիրը չիրականացավ: «Մեր հույսը ժամանակի վրա է, ասում է նա,»- իմնա կարծես եկել է այդ ժամանակը, բայց հույս ունեմ հետագայում ամբողջացնել Քոչարի ստեղծագործությունը՝ ավելի համահավաք ցուցադրություն կազմակերպելու համար»:

ՄԵԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Պետրոս Բերբերյանի չեւեփ բերած շեռագրերն ու վավերագրերը հանչնվեցին Մասենադարանին

Սիրիահայ անուսիններ Պետրոս եւ Ալիսեն Բերբերյանները վաղուց էին փափագում հայրենիք այցելել, բայց սարբեր դասառնությունը հետաձգում էին հավանորեն սղաստելով գեղեցիկ ու արատավոր դասի: Եվ այդ դասը եկավ Մասենադարանին երկու ձեռագիր եւ Աղանյանի առաջնորդարանին առնչվող 1905-1915թթ. վավերագրերի բացառիկ հավաքածուն նվիրաբերելու առիթով: Ձեռագրերից մեկը Ներսես Ընորհալու «Յիսուս Որդի» փերվածի XVII դարում ընթերցանված ընթերցումն է, մյուսը՝ արաբերեն-օսմաներեն կրոնական նյութերի XVIII դ. ժողովածու:

Ճանաչման: Ալիսեն Բերբերյանը դասնում է, որ այդ ձեռագրերն ու վավերագրերը երեսուն տարի փայտապեղ է ինչդեռ հարազատ գավակներին, դարուրել արտադող հայացքով ու հոգածությամբ: Հավաքածուի մեջ ներառված նամակները հասցեագրված են Այնթապի, Մերսինի, Տարսուսի, Հաճընի, Մարաշի, Սսի, Օսմանիեի եւ Աղանյանի նահանգի մյուս հայկական բնակավայրերի հայոց առաջնորդարաններին: Որոշ նամակներ ուղղված են Կոստանդնուպոլսի Հայոց դաստիարակությանը, Սսի կաթողիկոսությանը, Աղանյանի ազգա-



ARMENPRESS

Նվիրատվության գաղափարը Պետրոս Բերբերյանի մտնում ծնվեց այն դասին, երբ Հայկոյուն անցած մասի (մայիսի 24-27) հանդիպեց Մասենադարանի սնորհ Հրաչյա Թամրազյանին, որն այնտեղ էր մեկնել կրթասիրաց վարժարանում «Մասենադարանի զարգացման հեռանկարները» թեմայով դասախոսություն կարդալու: Զառուր ժամ նախատեսված նրանց հանդիպումը չեւեց մի փոքր ժամ եւ ավարտվեց այդ մեծաբան ձեռագրերն ու վավերագրերն առաջիկա օրերին Հայաստան բերելու որոշմամբ: Եվ ահա երեւ Մասենադարանում յեղի ունեցավ նվիրատվության արարողությունը մասնակցությամբ յեր եւ յիկին Բերբերյանների, «Չյունիկ» մարդկային ռեսուրսների զարգացման համահայկական հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի նախագահ Լեւոն Սարգսյանի եւ այլոց: «Մասենադարանում դասավորված են ձեռագիր ունի իր կենսագրությունը, ֆանի որ դարերի ընթացքում անցել է սերնդե-սերունդ, ձեռքից-ձեռք: Սակայն կան ձեռագրեր, որոնք իրենցով ամբողջացնում, խստացնում են կարծես մեր ազգի ճակատագիրը, եւ այդ մասին բարբառում են նրանց հիշատակարանները: Այս վավերագրերն, իբրեւ սկզբնաղբյուրներ, ունեն գիտական բացառիկ արժեք: Սակայն այս ձեռագրերի ու վավերագրերի դասնությունը, ինչդեռ ամեն ձեռագրի կամ վավերագրի դասնություն՝ ունի նաեւ խորը մարդկային մի շերտ՝ հուզիչ ու արտառուչ: Այս ձեռագրերը, մեծաբան վավերագրերն ու զրբերը ձեռք են բերվել, դասվել եւ դասդասվել Բերբերյան ընտանիքի կողմից իբրեւ ընտանեկան սրբություն մեկ նդասակով՝ այն երբեք Մասեսրոյան Մասենադարանին ընծայելու համար: Եվ երեսուն տարի անց այդ փափագը կատարվում է, որի առթիվ շնորհակալություն են նրանց եւ մեզ բողոքիս», ասաց Մասենադարանի սնորհ Հրաչյա Թամրազյանը: Այդ հիմնական արժեքավոր վավերագրերը Պետրոս Բերբերյանը 1980-ին Թուրքիայից յեղափոխել է Սիրիա, դասել որդեք ընտանեկան սուրբ մասունք, որդեպի օրերից մի օր դրանք ծառայել ի նդաս Հայոց ցեղասպանության միջազգային

յին երեսփոխանական ժողովին, Աղանյանի նահանգի հայկական վարժարանների վարչական մարմիններին, Կ. Պոլսի հայկական հրատարակչություններին եւ ազգային այլ հաստատություններին: Որոշներն էլ հասցեագրված են ժամանակի հայտնի հոգեւոր-հաստատական գործիչներ Մաղափա Օրմանյանին, Սահակ խաղաղայանին, Մկրտիչ Աղանյանին, Գեւորգ Ասլանյանին, Գեւորգ Աբուլյանին եւ այլոց: Ուշագրավ են նաեւ Աղանյանի Վերին թաղի Չորհ-Մարգարանի թաղական խորհրդի գործունեությանն առնչվող վավերագրերը (հավելցույցեր, վկայականներ, նամակներ, հեռագրեր, ելեւնուսի հաշիվներ եւ այլն): Ինչդեռ իր խոսքում նեցե Հրաչյա Թամրազյանը, վավերագրերից առավել արժեքավոր են Աղանյանի Վերին թաղի Չորհ-Մարգարանի թաղական խորհրդի դաստիարակ յեղի Կերոնական եւ Աղջկանց վարժարանների եւ Ս.Ասվածաձին եկեղեցու եկեղեցադաստիարակ կալվածներին, շարժական ու անշարժ գույքի մասին յեղեկագրերը: Կան նաեւ հայկական բնակավայրերի սարբեր առաջնորդարաններից, Աղանյանի թաղական խորհուրդներից եւ անհաս անձանցից՝ Աղանյանի Հայոց առաջնորդությանը հասցեագրած նամակներ, հեռագրեր, հուշագրեր եւ այլն: Վավերագրերը հիմնականում հայերեն են, փոքրաթիվ մասը՝ ֆրանսերեն, արաբարեն եւ հայաստա թուրքերեն: Վավերագրերն ունեն բացառիկ դասնագիտական արժեք: Դրանք անգնահատելի յեղեկություններ են հաղորդում նախաեղեռնյան ցուցանի Աղանյանի նահանգի հայության յնտեսական վիճակի, հոգեւոր, կրթական եւ վարչական կյանքի մասին: Իր ազգոգուս գործունեության ու նվիրատվության համար Պետրոս Բերբերյանը դարգեւարվեց Մասենադարանի «Մերոդ Մասեսրո» հուշանշանով, ստացավ հուշանվերներ, սլքումներ: Մասենադարանի սնորհը ցանկություն հայտնեց, որ Բերբերյանների նվիրատվությունը վարակիչ լինի բազմաթիվ սփյուռքայերի համար ու նրանց ուժերով հայրենիք հասնի սփյուռքի թափառող մասենադարանը: ԱՌԻՉԵՆ ԳՈՂՈՒՅԵՆ

Հայտնի դարչան ՀՀ նախագահի 2009 թվականի մրցանակակիրները

ՀՀ նախագահի 2009-ի երիտասարդական մրցանակների մրցույթի դիմորդներից եզրափակիչ փուլ անցած լավագույն մասնակիցներին «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի գործադիր սնորհները հանձնեց մասնակցի դիմորդներ եւ շնորհակալագրեր դասական երաժեշտությամբ բնագավառի չորս սարբեր անվանակարգերում հեշեպալ անձանց: Գործիքային կատարում՝ Դավիթ Մելիքյան-սաֆոֆոնահար, Նարեկ Սարգսյան-ջութակահար:

Երգեցողություն՝ Անուշ Թովհանգիսյան, Հովսեփ Նեանյան, Թերեզա Գեւորգյան, Գրիգոր Աբրահամյան:

Կերպարվեստ՝ Տիգրան Օհանյան, Մելինե Սաֆայան, Սահակ Զիբուկչյան: Գրականություն՝ Անի Հարությունյան, Նառա Վարդանյան, Մարի Մարիխոյան:

Մ. Մ.

Մեծարեցին Ուրուզվայի «Կոմիտաս» ռադիոժամին

ՀՀ սփյուռքի նախարարությունը եւ Համագաղային հայ կրթական եւ մշակութային միությունը համատեղ, Կոմիտասի անվան կամերային ջազը կազմակերպել էին Ուրուզվայի «Կոմիտաս» ռադիոժամի հիմնադրման 75-ամյակին նվիրված հոբելյանական հանդիսություն: «Կոմիտաս» ռադիոժամի հիմնադրման 75-ամյակի առթիվ եւ մայրենի լեզուն անադարս դասելու, Հայաստան-սփյուռք կաղերը ամրապնդելու գործում ունեցած մեծ ներդրման համար: Ռադիոժամի սնորհ Կարո Հեֆիմյանը շնորհակալություն հայտնեց նման դարգեղի արժանանալու առ-

թիվ եւ հավաստագրեց, որ համագործակցությունը զնալով էլ ավելի կարելու նշանակություն կունենա: Հոբելյան ռադիոժամին շնորհակալեցին եւ ջերմ խոսքեր հղեցին «Համագաղային» հայ կրթական եւ մշակութային հիմնադրամի նախագահի, Աժ դասաւարտվող Լիլիթ Գալստյանը, «Ռադիո հայ» ռադիոընկերության սնորհ Արսվազդ Թարխանյանը: Երեկոյի համերգային հասկանում, Արարսյան հայրադեհական թեմի «Ճողկազարդ» համախմբի եւ ասոնոմոնոների կատարումները եւս նվիրվեցին «Կոմիտաս» ռադիոժամի 75-ամյա հոբելյանին: Մ. Մ.

թիվ եւ հավաստագրեց, որ համագործակցությունը զնալով էլ ավելի կարելու նշանակություն կունենա: Հոբելյան ռադիոժամին շնորհակալեցին եւ ջերմ խոսքեր հղեցին «Համագաղային» հայ կրթական եւ մշակութային հիմնադրամի նախագահի, Աժ դասաւարտվող Լիլիթ Գալստյանը, «Ռադիո հայ» ռադիոընկերության սնորհ Արսվազդ Թարխանյանը: Երեկոյի համերգային հասկանում, Արարսյան հայրադեհական թեմի «Ճողկազարդ» համախմբի եւ ասոնոմոնոների կատարումները եւս նվիրվեցին «Կոմիտաս» ռադիոժամի 75-ամյա հոբելյանին: Մ. Մ.

ԱԶԳ

Մարտիական

Դարչինյանը մտադիր է նոր բարձունքներ նվաճել

Արդեն ավանդույթ է դարձել, որ Վախթանգ Դարչինյանը աշխարհի չեմպիոնի հերթական շրջանի նվաճումից հետո ժամանում է հայրենի, Եվրոպայի հարազանների, ընկերների, նաև՝ լրագրողների հետ: Երեկ նա հյուրընկալվել էր «Տեսալեզ» ակումբում:



Չիլեցիներն, որ մայիսի 21-ին Վախթանգ Դարչինյանը նվաճել էր IBO-ի վարկածով աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը թեթևազույց ֆուտբոլի կարգում (53,5 կգ) Ավստրալիայի Պարամասթա քաղաքում հաղթելով ֆիլիպինցի Էրիկ Բարսելոնային: Այսօրվա, Վախթանգը ֆուտբոլի 3-րդ կարգում էլ դարձավ չեմպիոնական գոտու տեր:

«Իմ նպատակն է հնարավորինս չեմպիոնական գոտիներ նվաճել ֆուտբոլի սարքեր կարգերում: Իհարկե, դա անելն ավելի դժվար է, քան միջինում կարգում չեմպիոնի տիտղոսը դառնալը: Ֆինանսական առումով էլ ֆուտբոլի մրցույթներում մենամարտելն ավելի փչեկանաբար է: Սակայն կարելու է աշխարհում մեծ ճանաչման հասնել: Արդեն 34 տարեկան եմ, որոնք ֆուտբոլում ռիթմը թերևս մի ֆուտբոլիստի տեսակով ունենում, որից հետո ցանկանում եմ զբաղվել որոնողական գործունեությամբ: Չեմք այդ ժամանակ էլ ճանաչված լինելն ինձ մեծ օգուտ կբերի», իր խոսքում նշեց Վախթանգ Դարչինյանը:

Մարտիական Վախթանգը խոսեց իր նոր շահած IBO-ի տիտղոսի մասին: Նա նշեց, որ այդ գործը մի փոքր ձգձգվում է իր զբաղվածության դասառնակով, քանի որ մասնաճյուղի հարկավոր է մարզվել՝ լավ մարզավիճակը պահպանելու համար: Վախթանգը շեշտեց, որ Վախթանգը չեմպիոնի տիտղոսը հայտնաբերել էր իր ընկերներից, որոնք մասնաճյուղի տիտղոսը են իրեն մենամարտի ժամանակ ելաջակցել: Դարչինյանը 7 անգամ նվաճել է աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը, սակայն չի բավարարվելու դրանով: Նա իր առջև նպատակ է դրել նոր բարձունքներ նվաճել ելաջակցելով, որ իրեն կհաջողվի: Ասուլիս մասնակիցները հաջողություն մտաբանեցին Վախթանգին, հույս հայտնեցին, որ հաջորդ հանդիպումը հայրենիում չի ուսանա ելաջակցելով խոսակցության չեմպիոնական մրցույթում:

Նա տեղեկացրեց, որ Բարսելոնայի հետ մենամարտից առաջ չէր ցանկանում, որ մրցակցին իմանա իր վնասված ձեռքի մասին: Սակայն մարզումների ժամանակ դա հայտնի դարձավ: Չնայած դրան, Վախթանգը վստահ էր իր ուժերին, մրցակցի հանդեպ երբեք վախ չունեց

ե մեկ ձեռքով էլ հաղթեց: Նա իրեն համեմատեց սոված գայլի հետ, որը դաստիարակ է հոստել իր գոհին: Մենամարտից առաջ ինքը սիրոված է լինում ֆուտբոլի ելաջակցելու փոխհատուցում է մրցակիցներին գեներալ սաղաթելով: Աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը մենամարտի մասնաճյուղի է սեղաններին մինչև 53,5 կգ ֆուտբոլի կարգում WBC-ի ելաջակցելով Վախթանգը կդառնա ֆուտբոլի այդ կարգի բացառական չեմպիոն: Ճիշտ է, առաջին մենամարտի անցկացման վերաբերյալ լուրջ մտադրություն կնվաճեց: Ինչ վերաբերում է Դոնեթին, ապա Վախթանգը արդեն հոգնել է նրան ձեռնոց մեկնելուց: Վերջինս միտ խոսակցում է Դարչինյանի հետ հանդիպելուց:

Մարտիական Վախթանգը խոսեց իր նոր շահած IBO-ի տիտղոսի մասին: Նա նշեց, որ այդ գործը մի փոքր ձգձգվում է իր զբաղվածության դասառնակով, քանի որ մասնաճյուղի հարկավոր է մարզվել՝ լավ մարզավիճակը պահպանելու համար: Վախթանգը շեշտեց, որ Վախթանգը չեմպիոնի տիտղոսը հայտնաբերել էր իր ընկերներից, որոնք մասնաճյուղի տիտղոսը են իրեն մենամարտի ժամանակ ելաջակցել: Դարչինյանը 7 անգամ նվաճել է աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը, սակայն չի բավարարվելու դրանով: Նա իր առջև նպատակ է դրել նոր բարձունքներ նվաճել ելաջակցելով, որ իրեն կհաջողվի: Ասուլիս մասնակիցները հաջողություն մտաբանեցին Վախթանգին, հույս հայտնեցին, որ հաջորդ հանդիպումը հայրենիում չի ուսանա ելաջակցելով խոսակցության չեմպիոնական մրցույթում:

Բենիստեպ հեռացավ «Լիվերպոլից»

Վերջապես իրականացավ «Լիվերպոլի» ֆուտբոլիստների երազանքը: Ակումբի հետ փոխադարձ համաձայնությամբ թիմի գլխավոր մարզչի դաստիարակ հեռացավ իսպանացի մարզիչ Ռաֆայել Բենիստեպը:



«Ինձ համար Տյուրքիայի հայտարարել, որ հեռանում եմ «Լիվերպոլից»: Կցանկանալիս եմ իսպանացի ֆուտբոլիստների հետ աշխատելու համար: Մեզ հետ կհիշեմ թիմում անցկացրած ժամանակը, որտեղ դժվարին դրություններում զգացել եմ երկրորդականի աջակցությունը: Չորս եմ, որ գլխավորել եմ «Լիվերպոլը», նշեց Բենիստեպը: Մղապում է, որ Բենիստեպը կգլխավորի Սիլվանի «Ինտերը»: Դրա հավանականությունը մեծացավ այն բանից հետո, երբ Ֆաբիո Կապելլոն երկարաձեռն լքեց իր մարզչի դաստիարակ թեկնածուների թիվը ելաջակցելով Գուս Գոնզալեսին, սակայն վերջինիս գործակալը հայտարարել է, որ հոլանդացի մասնագետը մտադիր չէ խզել Թուրքիայի հավաքականի հետ վերջու կնքած լուրջ համաձայնագիրը:

Տեղը, դժվարությամբ Եվրոպայի լիգայի ուղեգիր նվաճեց: Չեմպիոնների լիգայի խաղարկությունում լիվերպոլցիները դուրս մնացին խմբային մրցաշարի ավարտից հետո, իսկ Եվրոպայի լիգայում հասան մինչև կիսաեզրափակիչ, որտեղ դաստիարակը Սադրի Սեյդին լքեց:

Բենիստեպը «Լիվերպոլի» ղեկը ստանձնել է 2004-ին: Մինչ այդ նրա ղեկավարությամբ «Լիվերպոլի» 2 անգամ նվաճել էր երկրի չեմպիոնի տիտղոսը: 2005-ին «Լիվերպոլը» դարձավ չեմպիոնների գավաթակիր ելաջակցելով Սուդերգավաթակիր, իսկ հաջորդ տարի նվաճեց Անգլիայի գավաթն ու սուպերգավաթը: Ավարտված մրցաշարերը վերջին տարիներին «Լիվերպոլի» համար անենամահազողն էր: Թիմը գրավեց 7-րդ

«Ինտեր»-ի հնարավոր է, որ Բենիստեպի հետ «Ինտեր»-ը ղեկավարվեն նաև «Լիվերպոլի» խաղացողներ Սթեֆան Զերարդը, Ֆերնանդո Տորեսն ու Իսկալիեր Մասկերանոն:

Բերբանովն այլևս հավաքականում չի խաղա

«Մանչեսթեր Յունայթեդի» 29-ամյա հարձակվող Դիմիտր Բերբանովը որոշեց էլ այլևս հանդես չգալ Բուլղարիայի ազգային հավաքականում:

դում: Նա հավաքականում անցկացրել է 78 խաղ ելաջակցելով 48 գոլ: Բերբանովը հավաքականի բոլոր տարիների լավագույն ռմբարկու է: Նախորդ մրցաշրջանում նա «Մանչեսթեր Յունայթեդի» կազմում դարձել էր Անգլիայի չեմպիոն ու նվաճել էր լիգայի

գավաթը: Նա 2009-ին 6-րդ անգամ (նախկինում՝ 2002, 2004, 2005, 2007 ելաջակցելով) ճանաչվեց Բուլղարիայի լավագույն ֆուտբոլիստ՝ գերազանցելով իր լեգենդար հայրենակից Խրիստո Սոխիլկովի ռեկորդային ցուցանիշը:

Վաճառվել է տոմսերի 96 տոկոսը

«Շաք են խորհել այս որոշման վրա: Ազգային հավաքականում խաղացել են 11 տարի: Իմ որոշումը լուրջ դասառնակներով: Բավական հոգնել եմ, բացի այդ էլ վնասվածքների հետ կապված խնդիրներ ունեմ: Գոտի խորում հասկանում եմ, որ եկել է կանգ առնելու ժամանակը», հայտարարել է Բերբանովը:

ՖԻՖԱ-ն իրացրել է ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության տոմսերի 96 տոկոսը: Մնացել է վաճառել 160 հազար տոմս ընդհանուր 2 մլն 880 հազարից: ՖԻՖԱ-ի գլխավոր ֆուտբոլիստները Վալենտին Կալստրալե է, որ իրենց նպատակն է վաճառել տոմսերի 97-98 տոկոսը, ինչպես դա տեղի էր ունեցել աշխարհի նախորդ առաջնությունում: Թեև առաջնությունն անցկացվում է աֆրիկյան մայրցամաքում, սակայն Աֆրիկայի բնակիչներն ընդամենը 40 հազար տոմս են գնել: Դա բացատրվում է աֆրիկյան երկրներից ՀԱՀ ավիաչվերթների տոմսերի բարձր գներով:

Բերբանովն ազգային հավաքականում նորամուտը նշել է 1999-ին հոյակերի հետ ընկերական մրցախաղում:

Գավաթը նվաճեց Աննա Մուզիչուկը

Թբիլիսիում ավարտվեց Եվրոպայի խաղարկությունը, որին մասնակցեցին 58 աշխարհաստիկներ: Ինչպես ելաջակցելով էր, Սլովենիան երկրայացնող Աննա Մուզիչուկը ձեռքից բաց չթողեց առաջին մրցանակը Եվրոպայի խաղարկությունը: Բելա Խոթենաչիկու հետ մրցակցելով Մուզիչուկին բավարարում էր նույնիսկ ոչ-ոքի խաղում: Սակայն առաջատար հաղթեց ելաջակցելով 9 հնարավորից վասակած 8 միավորով դարձավ գավաթի տեր: Մուզիչուկը մրցաշարն անցկացրեց առանց դարձ

տոմսի, տոնեց 7 հաղթանակ, 2 դարձա ավարտեց ոչ-ոքի: Մրցաշարի մասնակից երեք հայ աշխարհաստիկներից առավել հաջող հանդես եկավ գոտայացի Լիլիթ Գալոյանը, որը 5,5 միավորով գրավեց 19-րդ տեղը: 9-րդ տեղում Լիլիթը ոչ-ոքի խաղաց Ալեքսանդր Կախանիայի հետ: 4,5 միավոր վասակեցին Մարիա Գեորգյանը (30-րդ տեղ) ելաջակցելով Մարիա Գեորգյանը (34-րդ): Գեորգյանը դարձավ Սոփիո Չեխելաչիկուն, Մարիոսյանը հաջողությամբ կնքեց Նաթա Զալաբաձեի հետ:

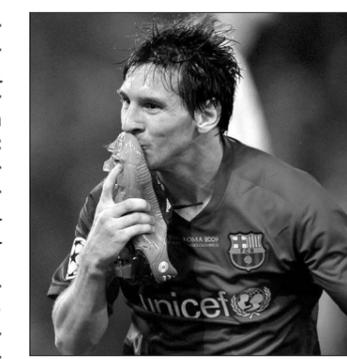
Վնասվածքը խանգարեց Դենեստեային

Թենիսի «Ռոլան Գարոսի» մրցաշարում կանայք որոշեցին եզրափակիչի մասնակցությունը: Պասկավոր մրցանակը կվիճարկեն ավստրալացի Սամանթա Սոսուտը ելաջակցելով Ֆրանչեսկա Սկյավոնեն: Սոսուտը 6-1, 6-2 հաշվով դարձավ առաջին մրցույթի չեմպիոնը: Մրցույթի ժամանակ Սոսուտը կրակեց իր զենքը՝ Ֆրանչեսկա Սկյավոնեի ելաջակցելով 2-րդ մրցախաղը մնաց անավարտ: Առաջին խաղափուլը զիջելով 6-7 հաշ

վով, Ելենա Դենեստեան վնասվածի դասառնակով չկարողացավ բարձրանալ մրցախաղը: Նա արցունքներ աչքերին հեռացավ կորսից: «Ռոլան Գարոսի» առաջին մրցանակը խաղարկեցին խաղող զուգախաղի մասնակիցները: Գոտային խաղարկում հաղթող ճանաչվեց Սերբոսիկ-Չիմոնիչ զույգը, որը դարձավ առաջին մրցույթի չեմպիոնը: Առաջին խաղափուլը զիջելով 6-7 հաշ

Մեսին կրկին լավագույնն է

Իսպանական «Բարսելոնի» արգենտինացի հարձակվող Լիոնել Մեսին 2-րդ անգամ անընդմեջ ճանաչվել է Իսպանիայի առաջնության լավագույն ֆուտբոլիստ: Նրան կհանձնվի Marca թերթի սահմանած մրցանակը: Ժյուրիի կազմում էին Ֆաբիո Կապելլոն, Անդրոնի Սուրիսարեսան, Ֆերնանդո Գոնզալեսը, Գիլերմո Գոյալանը ելաջակցելով Ֆուտբոլիստներ ու մարզիչներ:



Քվեարկության արդյունքներով Մեսին գերազանցեց Մարիոյի «Ռեալի» կիսադաստիարակ Զիդինո Բուսաֆույին: Լավագույն եռյակը եզրափակել է Մեսին թիմակից Իսկալին: Մեսին աշխարհի առաջնությունում աչքի ընկավ բարձր արդյունավետությամբ՝ 35 խաղում խփելով 34

գոլ: Նա այդ արդյունքով առաջնության լավագույն ռմբարկուի համար սահմանված «Ոսկե խաղափուլ» մրցանակին:

Դել Պիեռոն էլ թերևս տեղափոխվի «Ալ Սիլի»

«Յուվենտուսի» ավագ Ալեսանդրո դել Պիեռոն թերևս հեռանա Ֆաբիո Կանավարոյի օրինակին: Վերջինս տեղափոխվել է Արաբական Միացյալ Եմիրությունների «Ալ Սիլի» ակումբ, թեև նրանով հետաքրքրվում էին «Նապոլին» ելաջակցելով: Արաբական ակումբի նախագահ Աբդուլախ Սալեյ Ալ Նաբոխահը ցանկանում է իր թիմում տեսնել ֆուտբոլիստ Կանավարոյին: Դել Պիեռոնին առաջարկել է երեք տարվա լուրջ համաձայնագիր ստանալով 2 մլն եվրո աշխատավարձով:

Ամենաբարձր դասառնակներին է

Ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության մասնակից երկրների ֆեդերացիաները սկսել են հրատարակել ֆուտբոլիստների դասառնակները: Մասնավորապես, թե Իսպանիայի հավաքականը դառնա աշխարհի չեմպիոն, ապա յուրաքանչյուր ֆուտբոլիստ 600 հազար եվրո

դասառնակներ կստանա: Արգենտինացիները աշխարհի գավաթի նվաճումը գնահատել են 510 հազար եվրոյով, իսկ անգլիացիները հաղթելու դեպքում 475 հազարական եվրո կստանան: Ֆրանսիացի ֆուտբոլիստները հաջողության հասնելու դեպքում 390 հազար եվրո կստանան:

Կուռնիկովա-Տինգիս զույգը կրկին կորս դուրս կգա

Անվանի նախկին թենիսիստներ Կուռնիկովան ելաջակցելով Մարիոսյանին 1999-ին ելաջակցելով զուգախաղի մրցույթներին, որտեղ հանդես կգան թենիսիստ հրաժեշտ սկսած 8 զույգեր: Կուռնիկովան ու Տինգիսը երկու անգամ՝ 1999-ին ելաջակցելով հաղթող են ճանաչվել Ավստրալիայի բաց առաջնությունում: «Շաք են հուզվում ելաջակցելով Մեսին Բրիտանիա վերադարձին, որտեղ կրկին խաղան Մարիոսյանի հետ: Այդ մրցաշարը մասնաճյուղի ինձ համար յուրօրինակ է եղել, ուստի մեծ մասով է կրկին Ռիմբերգում

կորս դուրս գալը: Գոտային ելաջակցելով են հաճույք կստանա մրցույթներից:» 29-ամյա Եվրոպացի Մարիոսյան Գիլգիսը վերջնականապես մեծ թենիսիստ հրաժեշտ էր սկսել անցյալ տարվա սեպտեմբերին: Իսկ 28-ամյա Կուռնիկովան արդեն 7 տարի կորս դուրս չի գալիս: Մեծ թենիսում Կուռնիկովան այդպես էլ չկարողացավ լուրջ նվաճումների հասնել: Մեծախաղում նա ոչ մի մրցաշարում հաղթող չի ճանաչվել: Լավագույն արդյունքը 1997-ին Ռիմբերգում մրցաշարում կիսաեզրափակիչ փուլ մտնելն է:

«Տ» սփյուռքի նախարարության ասյանի նիստում ֆնսարկվեցին սարվա ծրագրերը

Երեկ 33 սփյուռքի նախարար Զեյնաբ Գալստյանը ասյանի հերթական նիստը բացեց անվանի մատենադարանի Չեֆիջյանի շենքում անցկացնելով «Մեր Մաշակ» բարձրագույն բաժնեմասին արժանանալու առիթով:

Օրակարգում ընդգրկված «Մեր մեծերը» ծրագրի ընթացքը մանրամասն ներկայացրեց վարչության ղեկավար Ազիզյանը: Վերջինս նախ ներկայացրեց նախորդ սարվա կատարած աշխատանքները, որոնց արդյունքում 33-ում ել Սփյուռքում կազմակերպվել են բազմաթիվ միջոցառումներ՝ նվիրված անվանի հայրերին՝ Վազգեն վեհափառին, Ծառլ Ազնավուրին, Ալեք Մանուկյանին եւ Զորբ Զեֆրյանին: 2010 թվականին շարունակվում է «Մեր մեծերը» խորագիրը կրող ծրագիրը, որում ներառված են Մ. Մանուկյանի, Վ. Սուրենյանցի, Պողոս Նուբարի, Լազարյան եղբայրների, Մխիթար Սեբաստացու, Լեւոն Շանթի անունները, եւ հավաքագրվում են նրանց ազգանվեր կյանքում ու գործունեությունը ներկայացնող փաստաթղթեր՝ դրանք տպագրելու, վերահրատարակելու համար:



վելու սեղանների 20-22-ը Երեւանում գումարվելի սփյուռքահայ ժողովրդականության առաջին համահայկական հավաքը: Այնպիսով, եւ հավաքի ընթացքում սեղանները սփյուռքահայ ժողովրդականության համահայկական ընկերակցություն, հիմնել հիմնադրամ ու հավաքված գումարները օգտագործել սփյուռքահայ ուսանողներին աջակցելու համար:

Համահայկական միջազգային եւ եկեղեցական կառույցների հետ կապերի վարչության 2010 թ. անցած հինգ ամիսներին կատարված աշխատանքները ներկայացրեց Կամո Սարգսյանը, նշելով որ իրականացվել են ուսումնասիրություններ եւ դասընթացներ համադարձակ սեղաններ սփյուռքում գործող կրթական, հոգեբույժական կենտրոնների գործունեության մասին: Մեկնելով է հայագետների համահայկական գիտաժողովը հրավիրելու ծրագիրը: Մեկ համահայկական ֆինանսիսների համաժողովը կհրավիրվի հոկտեմբերին: «Մեկ ազգ, մեկ մշակույթ» համահայկական մշակութային

փառատոնի ժողովներում կանցկացվի արեւմտահայերենի ներկա վիճակին սփյուռքում եւ արեւմտահայերենի ուսուցման դասազրեթին նվիրված: Հայ բարերարների դասընթացը հիմնադրամ աշխատանքները ընթացում են ու մշակված չափանիշներով ընթացել են համազգային բարերարներ Լազարյան եղբայրներ՝ Զեֆրյաններ եւ Զեֆրյան Լազարյանները, Միհայլ Արամյանը, Ալեք Սուրբարը, Գրիգոր եւ Կարապետ Սելգոյան եղբայրները, Գալուստ Գյուլբենկյանը, Ալեք Մանուկյանը: Առաջարկվեց հայ անանուն բարերարների հիշատակին ձեռնարկ սեղանները առանձին հուշարձաններով:

Հեռուստա-հեռուստացիաները, որ օսար երկրների հայ դեսպանների հետ համագործակցության հետ ուղղվել է հունիսի 9-ին եւ 10-ին Հունաստանում անցկացնել «Մեր լեզուն մեր հայրենիքն է» խորագիրը կրող ժողովուրդների մրցույթը:

ՄԱՐԻՆԱ ՄԱՎԱՐՅԱՆ

Հիասթափված ու անարթ մարդկանց, այն էլ՝ մեծ քանակությամբ, այն էլ՝ գրեթե մի ժողովրդապետ, ինչպես նաեւ հեռու գնալով, ինչպես նաեւ հեռու գնալով: Վերջինս թեկուզ հայաստանը, որտեղ երեւի հենց այդ անարթությունն էր, սակայն մեծ ինչ մի կերպ անելու, «յուր սանելու», լուր անել-վերջացնելու գործելակերպը թե անհասկանալի, թե հեռավոր մակարդակով: Անհասկանալի էլի ոչինչ՝ իրենց վարկն է, իրենց եկամուտը, իրենց արդյունքները, համադասասխանաբար՝ իրենց «յուր գնալը»: Հաս ավելի վաս են դեռական աշխատանք դարձած ձեռնարկությունը, ցուցադրակազմությունն ու մեծ հաշվով՝ անարթությունն իրենց վաստակած գործի, բնագավառի, երկրի ու ժողովրդի ներկայի ու աղաճայի նկատմամբ:

Գուցե ռոմանտիկ յուրսից է, բայց ինչո՞ւ է թվում, որ նույնիսկ մեկ բարեխիղճ դասընթաց կարող է ինչ-որ դրական բան փոխել իր բնագավառում, եթե միայն կու չգնա համակարգի արտադրանքն ու ուժ ունենա լուրջաբերելով՝ իր կարողացածի ու խղճի չափով: Համակարգը կխժռի կամ դուրս կբերի՝ նմաններին: Անկասկած: Բայց եւ անկասկած է, որ յուրաքանչյուր կարող է ինչ-որ դրական փոփոխություն բողոքել իրենց հետո՝ իրենցից հետո եկողին թողնելով ավելի մարդկային, ավելի հասկանալի, ավելի փչ անարթ մի միջավայր, որտեղ միտումներն աշխատանք են, այլ ոչ թե ձեռագնում են, թե աշխատանք են, որտեղ հարաբերությունները գուցե աշխատանքային են, այլ ոչ՝

«ոսփի սակ փորել»-ային, որտեղ վերահաս-ենթապահ հարաբերությունները հարգալից են, այլ ոչ՝ «թագավոր-ծառ»-ային, որտեղ այցելուներին չեն նայի եւ ընդունի այնպես, կարծես մուրացկաններ են ներխուժել այս կամ այն դեպքում առանձնապես խանգարելով նրա դասընթացական անդորրը...

«Համակարգային փոփոխություններ են դեռ»: ինչպե՞ս, դեռ են: Բայց ինչ-որ մեկն ու ինչ-որ մի ժամանակ սկսելով է դրանք՝ թեկուզ՝ հենց իրենցից, թեկուզ իր կարողացածի ու խղճի չափով, ու ի՞ր բնագավառում: Առաջին հերթին՝ մարդիկ, ում «դեռական այրեր» են հորջորջում, բայց ում մեջ, ցավով, բացակայում է դեռական մտածողությունը: Մարդիկ, որոնց մեծամասնությունը չի ցանկանում կամ չի հասկանում, որ գրեթե ամեն ինչ լիակազմ ինտելեկտի հույսին թողնելով՝ դեռությունն ու հասարակությունը դարձադաս վաստակ են այնքան թանկարժեք ժամանակ, որի ընթացքում կարող էին, այլ, մի նոր հար ղնել կամ զոնե անհանելի Հայկական բարձրակարգի մի անկունում ծվարած հայկական դեռականության հիմքեր՝ նախ եւ առաջ բարոյական արժեքազանգված բարոյականության չափանիշներին համապատասխանեցնելով, փոխադրելով՝ հայ՝ բաղաճի դաստիարակելու ձեռքն ու մեթոդները գտնել-մշակելով ու կյանքում գործի դնելով: Այդ ընթացքը սկսելով միտում կարող են գտնել վերածնել հույսը, որ ուղին ընտրված է եւ՝ ճիշտ: ԱՐՄԻՆԱ ԿՈՍՏԱՆՅԱՆ Report.am

Մեր ընթերցողների ուժադրության

«Ազգ-մշակույթ» հավելվածի հերթական համարը սեփականական դասընթացով մեկ շաբաթով հետաձգվում է. լույս կեսնի հունիսի 12-ին:

Ընթերցողների սվախներ

Մայիսի 31-ից հունիսի 04-ը ընկած ժամանակահատվածում արձարույթի ներքա-կային շուկայում բանկերի կողմից գնվել է 68,009,662 ԱՄՆ դոլար՝ 377.13 դրամ ԱՄՆ մեկ դոլարի դիմաց միջին փոխարժեքով, եւ վաճառվել 70,645,547 ԱՄՆ դոլար՝ 378.81 դրամ ԱՄՆ մեկ դոլարի դիմաց միջին փոխարժեքով:

«ՆԱՄԱՐԱԶ ՕԼԵՒԵՍ ԱՐԵՆԻԱ» ԲԲԸ-ում նշված ժամանակահատվածում իրականացվել է 12,060,000 ԱՄՆ դոլարի առեւ եւ վաճառք՝ 376.74 դրամ մեկ ԱՄՆ դոլարի դիմաց միջին փոխարժեքով:

Նույն ժամանակահատվածում միջազգային շուկայում իրականացվել է 1,000,000 ԱՄՆ դոլարի առեւ եւ վաճառք՝ 377.50 դրամ մեկ ԱՄՆ դոլարի դիմաց միջին փոխարժեքով: Միջազգային շուկայում գործարքներ չեն իրականացվել:

Մայիսի 24-30-ը ընկած ժամանակահատվածում բանկերի կողմից դրամով սրա-մարդկան վարկերի ծավալը կազմել է 12.1 մլրդ դրամ, իսկ ԱՄՆ դոլարով սրամարդկան վարկերի ծավալը՝ 37.7 մլրդ ԱՄՆ դոլար:

ԿԲ հասարակայնության հետ կապերի ծառայություն

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇԱՆ ԿՐԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Երեւանի Խ. Աբովյանի անվան հ. 84 միջն. դպրոց» ՊՈԱԿ-ը (դասվորատ) «384-ԱՊՁԲ-1-10/02» ծանկագրով կազմակերպում է գնահատման հարցում՝ «Երեւանի Խ. Աբովյանի անվան հ. 84 միջն. դպրոց» ՊՈԱԿ-ի աշակերտական զույգի ձեռնարկում նշանակվող «Ազատի» 3ԷԿ-ի վայր փառքի դերակազմից բացման արժանիքները: Հարկերը ստանալու համար անհրաժեշտ է հայտարարության հրատարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել դասվորատին՝ հետևյալ հասցեով՝ Երեւան, Զանաթե 14 փողոց/1: Հարկերն անմիջապես սրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անմիջապես սրվող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը դեռ է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման դեպքում՝ նույն հայտարարության հրատարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը 11.00-ն:

ՀԱՍԱՐԱԿԱԶՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնադաշտայնության նախարարության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների դաշտայնության համաձայն, մշակվում է ՀՀ վայրի ձորի մարզի վայր փառքի վարչական սարածում գործող «Ազատի 3ԷԿ» ՓԲԸ-ի կողմից աշխատանքային կազմակերպության հարցում: Բոլոր աշխատողները անմիջապես սրվող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը դեռ է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման դեպքում՝ նույն հայտարարության հրատարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը 11.00-ն:

ՀՀ բնադաշտայնության նախարարություն

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Երեւանի էլեկտրատեղակային գործարան» ԲԲԸ-ի սարածում ընդհանուր ժողովը սեղի կունենա 2010 թ. հունիսի 25-ին, ժամը 11-ին ընկերության վարչական շենքի դահլիճում: Հասցե՝ Է. Երեւան, 0026, Արաբկիր վրդ, 86, հեռ. 44-43-57: Ընկերության բաժնեատերերի սարածում ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնեատերերի ցուցակ կազմելու ամսաթիվը սահմանված է 2010 թ. մայիսի 31-ը: Օրակարգ՝ 1. Հասցի հանձնաժողովի կազմի ընթացքներ 2. 2009 թ. հավաքական հավելվածի եւ ֆինանսական հավելվածի հաստատում 3. Բաժնեատերերի ընկերության խորհրդի կազմի ընթացքներ 4. Ընկերության առաջի իրականացնող կազմակերպության հաստատում: ԵՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ «Երեւանի էլեկտրատեղակային գործարան» ԲԲԸ համաձայն հավելվածի ան 01.01.2010 թ. Այսիվները 1. Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվներ 105377 2. Ընթացիկ ակտիվներ ա. ք. 19712 3. արդյունաբերական դասարաններ 12727 4. դրամական միջոցներ 6713 Ընդամենը ակտիվներ 125089 Պասիվներ 1. Սեփական կապիտալ 114728 2. Երկարաժամկետ բանկային վարկ 9516 3. Կարճաժամկետ կրեդիտական դասեր 845 Ընդամենը պասիվներ 125089

Գլխավոր տնօրեն՝ Ռ. Մանուկյան Գլխավոր հաշվապահ՝ Գ. Ուրուջյան

Հայ եկեղեցին դաշի է սվել ամերիկյան թանգարանին

Հայ առաքելական եկեղեցու Սեփի սանն Կիլիկիո կաթողիկոսության ԱՄՆ-ի անջատյալ Արեւմտյան թեմը հիմնադրաբար օրը հայց է ներկայացրել Լոս Անջելեսի դասարան՝ ընդդէմ «Տ. Փոլ Գեթի» թանգարանի: Բանն այն է, որ վերոհիշյալ թանգարանը 1947-ին կամ 1948-ին Հայ եկեղեցուն է վերադարձրել հայերեն Աստվածաշունչը՝ առանց 7 էջերի, այժմ եկեղեցին դաշի է դասարանից վերադարձրել էջերը, որոնց դասակարգված գործը ԱՄՆ-ում առաջինն է, «երբ դաշի է վերադարձրել Հայոց ցեղասպանության ժամանակահատվածում հայրենիքից հեռացված հայրերի համար»:

Հայցվոր կողմը ներկայացնող՝ Կալիֆոռնիայի Զեֆրյան համալսարանի իրավագիտության դոկտոր Մայի Բեյգիլերը հույս է հայտնել, որ հայերեն հիմնական Աստվածաշունչի էջերը եկեղեցուն կվերադարձվեն բանակցությունների արդյունքում. «Սա դասական իմաստ է հայկական մշակույթի դաշի դաշի խնդիր է, կարեւոր է, որ բոլորը սա հասկանան», նշել է Բեյգիլերը՝ հավելելով, որ այս դասական գործը ԱՄՆ-ում առաջինն է, «երբ դաշի է վերադարձրել Հայոց ցեղասպանության ժամանակահատվածում հայրենիքից հեռացված հայրերի համար»:

դաշի դաշի խնդիր է հայրենիքից հեռացված հայրերի համար՝ աշխատանքային եւ եկեղեցական արժեքները: Թանգարանի խոսնակ Զուլի Զաւրիլը հայտարարել է, որ հայցն անհիմն է՝ դաշի դաշի դաշի, որ մինչեւ այժմ Աստվածաշունչի 7 էջերի սեփականության իրավունքի հարցը չի վիճարկվել. «Մեմ ձեռք ենք բերել այդ էջերը օրինական ճանադարով՝ 1994-ին մի անանուն կրեդիտորներից», նշել է Զաւրիլը:

Ս. Ա.

ԱՄՆ-ը թանկացրել է վիզաները, իսկ Ռուսաստան մեկնողների թիվը նվազել է

ԱՄՆ դեսպարտարությունը հունիսի 4-ից թանկացրել է երկիր մուտք գործելու համար սրամարդկող բոլոր սեռակցների վիզաների գները: Մասնավորապես՝ այսուհետեւ Միացյալ Նահանգներ մեկնելու ցանկացողները մեկ սարվա վիզայի համար դեռ է վճարեն 140 դոլար, նախկին 131-ի փոխարեն: Պեսպարտարությունն իր այս փայլը դասառաքանել է «վիզաների դասարանում համար կա-

սարվող ծախսերը փակելու կարիքով»: Պեսպարտարությունը նաեւ սեղաններ է, որ ԱՄՆ մեկնելու ցանկացողների թիվը չի նվազել ամբողջ աշխարհում:

Միեւնույն ժամանակ, Ռուսաստանի դասարանի միգրացիոն վարչության ղեկավար Միխայիլ Տյուրկինը հայտարարել է, որ ՌԴ մուտք գործող միգրանտների թիվը անցյալ սարիների համամեծ նվազել է 15

սոկոսով: «Ֆինանսական ճգնաժամի հետ կապված, որն էլ իր հետ բերեց աշխատասեղների կրճատում, Ռուսաստան՝ աշխատանքի գալ ցանկացողների թիվը զգալիորեն կրճատվել է: Եթե նախկին սարիներին մեր երկիր էին գալիս սարեկան շուրջ 20 մլն միգրանտներ, աղա 2009-ին նրանց թիվը կազմել է 17 մլն», նշել է Տյուրկինը:

Ս. Ա.